

ŞAHMERAN'IN KIZI

Nöbetçi yılan, altın tahtında oturan kraliçenin karşısına geldiğinde yarım metre kadar doğruldu. Altının parlaklığı, genç kraliçenin nemli gövdesine, oradan da gözlerine akmış gibiydi. Nöbetçi yılan daha fazla bakamadı bu ışıltıya, başını eğdi ve mağara taşlarına bakarak konuştu:

– Efendim! Yine gelmişler!

Kraliçenin siyah pırıltılar saçan gözlerinde küçük bir kaygı dolaştı. Bu kaygının büyümesini önlemek istercesine kollarını göğsünde birleştirdi. Sesine bir serinlik ekledi. Nöbetçiye bir şey belli etmek istemiyordu.

– Kalabalık mı? Kaç kişiler?

Tüm yılanlar gibi bu nöbetçi yılan da kraliçeye aşk ölçüsünde derin bir tutkuyla bağlıydı. Tüm âşıklar gibi efendisinin en küçük hareketinden anlamlar çıkartabilen bir kölenin dikkatiyle kraliçenin sesindeki serinliğin sahteliğini anlamıştı. Onun kaygısına, hüznüne dayanamazdı.

– Üzülmeyin efendim. Yalnızca iki kişi, üstelik biri çocuk.

Kraliçe şaşırđı.

– Çocuk mu?

– Evet on iki on üç yaşlarında bir çocuk ve elli yaşlarında bir adam. Sanırım akrabalar.

Kraliçe gülümsedi.

– Çocuđu korkutmayın.

Nöbetçi yılan, kraliçenin çocuklara olan sevgisini anlayabiliyordu. Her dişi gibi annelik içgüdüğü vardı ve saklamıyordu bunu.

– Ya adam?

– Önce sabırla bekleyin, biz yılanların en önemli gücü budur nöbetçi, unutma. Öfkeni tut, dizgin düşmanın elinde olmamalı, dizginler senin elinde, çünkü öfkenin sahibi sensin. Bizim için tehlikeli olmaya başlayınca üstüne gidebilirsiniz. Kötülük için geldiyse aynısı ile hatta daha fazlasıyla karşılık verilsin. Öyle bir korku yaşatın ki, bir daha uğramasın topraklarımıza.

Bu konuşma Yılankale'nin metrelerce altında karanlığın ve serinliğin egemen olduğu, tarihi kalıntıların katmerleştiği bir düzlemde geçiyordu. Nöbetçi yılanın konuştuğu kraliçe, yüzyıllar önce ihanete uğrayarak öldürölen Şahmeran'dan bir parçaydı. Kimselerin bilmediği, taşların gizlediği, yer altı sularının sakladığı, ayırık otlarının ilmek ilmek kapladığı toprağın binlerce sırlarından biriydi. Bu kraliçe, Şahmeran'ın kızıydı.

Çukurova'da yaşayan bütün halkların çok iyi bildiği gibi Tarsus Kralı'nın iyileşmesi için Şahmeran'ın canına

kıyılmıştı. Ama ne efsanelerde ne hikâyelerde yer alan ve insanoğlunun bilmediği bir gerçek vardı: Şahmeran'ın yalananmadan önce yer altında bıraktığı yumurta.

Yılanlar ondan geriye kalan tek şey olan bu hatıraya gözleri gibi baktılar. Sıcaktan, soğuktan, düşen taşlardan, yer altı kartallarından, altın arayan definecilerden, kazı yapan arkeologlardan, yolunu şaşırın gezginlerden korudular.

Zamanı gelince yumurta ince ince çatlamaya başladı. Tüm yılanlar nefes almadan izliyordu olup biteni. Alacalı iri yumurtadan yavrunun başı çıkmaya başladığında kıpırtısız kaldılar, yüzünü gördüklerinde hepsi birden rahatlayarak soluk aldılar. Bu ıslıklı, biraz çingiraklı, derin ses, yakın köylerden bile duyuldu. İnsanlar fırtına çıkacak zannetti, köpekler bilinmeyen bir düşman yaklaşmış gibi uludu.

Yumurtadan çıkan yavru, Şahmeran'ın aynısıydı. Yeraltından bir daha dönmeyen ve başına ne geldiğini bilmedikleri kraliçelerinin kopyası. Belden aşağısı kendileri gibi, belden yukarısı güzel bir kız, Şahmeran'ın kızı.

Tüm yılan soyu bu kutlu doğuşu taçlandırmak için üç gün üç gece şenlik yaptı. Bilge yılanlar, yumurtadan yeni çıkmış bebeğin kulağına fısıldadı:

“Sen artık bizim Şahmeranımızsın!”

Genç yılanlar görkemli danslarının sonunda bir ağızdan haykırdılar.

“Şahmeran yeniden doğdu! Kutlu olsun!”

Köylüler topraktaki, taştaki, ağaçlardaki kıpırtının ve ince çığlıkların ne olduğunu anlayamadı. Bazıları dünyanın sonu mu geliyor diye düşündü, bazıları deprem olacak galiba diye yorumladı. Ama yer altında yeni kraliçenin onuruna bir eğlence yapılabileceği kimsenin aklına gelmedi. İyi ki de gelmedi. Eğer insanoğlu dünyaya yeni bir Şahmeran geldiğini öğrenseydi tarih yeniden yaşanabilirdi. Uğursuz bir ağız, onun etinin şifalı olduğunu ve ölümsüzlük vereceği söylentisini sağa sola yayardı. Birileri de ne yapıp edip Şahmeran'ın kızını bulur ve şifa palavrası uğruna öldürürdü. Yılanlar da eski kraliçelerinin insanoğlu tarafından öldürüldüğünü bilseydi tüm insanları silebilirlerdi yeryüzünden. Bunun farkında olan insanlar ne zaman çocuklarına Şahmeran efsanesini anlatsalar sesleri alçalır alçalır, bir fısıltıya dönüşür. Ola ki duvar dibinde, ola ki çalı altında, ola ki taş oyuğunda bir yılan onları duyabilir diye korkarlardı.

Yılanların kraliçesi insanoğlu tarafından öldürülmedikçe sonsuza dek yaşayabilir. Nöbetçi yılan, o gün bir adamla çocuğun Yılankale'nin eteklerine geldiğini işte bu ölümsüz kraliçeye haber vermişti, binlerce yıl önce öldürülmüş olan Şahmeran'ın kızına.

Adam ve çocuğun Yılankale'nin eteğine gelmesi ise Sahaf Sami'nin Sonsuzluk Pasajı'ndaki dükkânında eski bir alfabe ile başlamıştı.

SONSUZLUK PASAJI

Sonsuzluk Pasajı'nın adını kim koymuştu bilinmez. Dışarıdan bakıldığında herhangi bir çarşı gibiydi. Camlı büyük bir kapısı vardı. Hantal kapıyı zorlukla itip içeri giriyordunuz. Karşınıza uzunluğu fazla, genişliği az bir koridor çıkıyordu. Bir tünele benzeyen çarşuyu adımlayıp geçerken sonunda bir çıkış kapısı daha vardır diye düşünüyor insan, ama tam karşıya baktığınızda Sahaf Sami'nin artık dükkâna sığmayan kitap, dergi yığınlarıyla karşılaşıyorsunuz. Yığın demekte hiçbir sakınca yok, çünkü gerçekten öyle. Düzgünce sıralanmamış, birbirinin içine girmiş eski dergiler, gazeteler, kitaplar... Kimi yerde tepelikler, kimi yerde çukurlar, aralarda yıpranmış yırtılmış film afişleri, siyah beyaz fotoğraflar, ne olduğu bilinmeyen tomar tomar kâğıtlar. Siyah deri ciltli meslek dergileri, sararmış kapaklarıyla eski kitaplar. Tam bir harman yeri.

Sahaf Sami'nin dükkânına gitmek için akvaryumcuları geçmeniz gerekir. Sağlı sollu yerleşmiş bu dükkânların vitrinleri önünde saatlerce durabilirsiniz. Büyüklü küçüklü akla hayale sığmayacak renklerde balıklarla, denizler

altında upuzun bir yolculuk yapabilirsiniz. Bir balık için kendi akvaryumu belki de sonsuz bir denizse biz insanlar için de bu pasaj, sonsuzluk duygusu yaşatabilir. Nasıl mı? Tozlu kitap rafları arasında dolaşarak. İstedığınız kitabı çekip alın diğerlerinin arasından. Kimbilir kaç kişinin dokunup satır satır okuduğu ve hayallere daldığı yapraklar arasında gezinin. Sahafların çoğu bundan hoşnut kalır. “Ne aramıştınız?” diye sorsalar bile, “Şöyle bakacaktım biraz.” demeniz yeterlidir, sizi rahat bırakırlar. Bu eski kitapların kimi imzalı olur, yazarı ya da başka biri tarafından. O cümleyi okursunuz:

“Değerli dostuma nice başarılar temennisiyle...”

Ya da babası oğluna vermiştir.

“Sevgili oğlum Cumhuriyet doğum gününü kutlar, sağlık, başarı, mutluluk dilerim...”

İmzanın altındaki tarih şaşırtır sizi. Belki siz doğmadan belki babanızla yaşıt bir yazı ve imza.

Kimi satırların altı çizilmiş olabilir, okuyan önemli bulmuştur. Kimi satır çizmeyle yetinmez, paragrafın yanına kendi düşüncesini de ekler.

İşte sonsuzluk duygusu burada uç verir. Benden önce dersiniz, bütün bu yaşanmışlıklar, hayatlar, babalar, oğullar, anneler, kızlar, doğum günleri vardı. Benden sonra da olacak, benden sonra da kitaplar okunacak, hediye edilecek, satırların altı çizilecek, düşünceye düşünce eklenecek. Bu noktada kendinizi hem önemli hem önemsiz hissedebilirsiniz. Önemli hissederseniz çünkü bu sonsuzluğun bir parçası olarak varsınız, önemsiz hissederseniz

çünkü sonsuzluk devam edecek, ama siz devam edemeyeceksiniz.

Biz gelelim Sahaf Sami'ye. Sami tam bir kitap avcısıydı. Kitap avcısı olur mu demeyin, var böyleleri. Bu kitabın yazarı olan ben de zaman zaman kitap avına çıkarım. Sahafaları, eskicileri dolaşırım. Kimsenin fark etmediği, fark edemeyeceği soluk yırtık kitapları karıştırırım. İçlerinde bin bir heyecan, bin bir düşünce taşıyan eski kitapları avlarım. Sahaf Sami bu işin ustalarından. Olduğundan yaşlı gösteriyor, çünkü hafif kambur bir duruşu var. Bu adam uzun zamandır kitap alıp kitap satar. Eski eşyaların satıldığı pazarları, dükkânları dolaşır, hurdacılar girer çıkar, eski gazete, dergi, kitap yığınlarını kurcalar, değerli olabilecek pek çok kitap toplar. Kendisi gibi sahafılık yapan ama kitaptan fazla anlamayan cahil sahafaların ya da sahaf çıraklarının eline 5–10 lira tutuşturur, üçe beşe aldığı pek çok kitabı üç yüzden aşağıya satmaz. El yazması bir kitap bulduğunda hemen değerbilir müşterilerini arar, gelip kitabı görmelerini ister. Kurnaz bir adamdır, bu nedenle yüzüne söylenirse de arkasından pek çok kişi Sansar Sami diye anar kendisini.

Sami yalnızca kitap taşımazdı bu dükkâna. Eski porselen fincanlar, gümüş kâseler, simli iplerle işlenmiş eski nakışlı bezler, siyah beyaz fotoğraflar, artık basımı yapılmayan kartpostallar...

İşte o gün sağdan soldan bulup buluşturup yıllardır biriktirdiği, raflara sıraladığı kitaplar ve eşyalar arasında çayını keyifle içerken telefonu çaldı. 1950'li yıllarda kullanılan

siyah renkte, çevirmeli bir telefonda bu. Bir yıl önce bit pazarında görmüş, iyi paraya satma düşüncesiyle satın almıştı, ama öyle hoşuna gitmişti ki satmaya kıyamamış, dükkândaki yeni telefonu çıkartıp onu takmıştı. İşaret parmağıyla bu numara halkalarını çevirirken çıkan ses her seferinde onu mutlu ederdi. Bazen büyük hırslar içinde olan bu adam bazen de işte böyle küçük şeylerden mutlu olurdu.

Telefonda tanımadığı bir kadın sesi işitti.

“Sami Bey’le mi görüşüyorum?”

“Evet efendim ben Sami.”

“Bir arkadaşım verdi numaranızı, siz eski kitap alıyorsunuzsunuz.”

“Alıyorum efendim, adres neresi?”

Kadın adresi verdi ve Sami dikkatle yazdı önündeki kâğıda.

Yıllardır kitap topladığı halde böyle telefonlar aldığında, benzer çağrılar yapıldığında hep heyecanlanır, avını görmüş bir kedi gibi çenesi ince ince titrer, tüfeğini dalgın bir tavşana yöneltmiş, eli tetikte avcı gibi kalp atışları hızlanırdı. Kimbilir neyle karşılaşacaktı çağrıldığı bu evde, kimbilir hangi kitaplarla?..

Bazen eli boş döndüğü de olurdu. Sağlık ansiklopedileri, gazetelerin verdiği genel kültür ansiklopedileri, basit aşk romanları çıktığı olurdu karşısına. Bu durumda boşuna yük etmez, çok ucuza da verseler almazdı öyle kitapları. Kitaplardan kurtulmak isteyen ev sahipleri buna şaşar, “Tertemiz kardeşim, sayfası bile açılmadı bunların al işte.” diye ısrar ederlerdi.